Bijlage 5

Uittreksel aanwijzingsbesluit van 23 augustus 1977 beschermd stadsgezicht

Wijngaardsgracht, Bagijnenland en Brouwersgracht

Het gebied rond de Wijngaardgracht, het Bagijnenland en de Brouwersgracht kent een gevarieerde lage bebouwing van beperkte schaal. Dit in combinatie met de groene taluds en het water geeft deze zone een groen en bijna landelijk karakter. Het beeld wordt voornamelijk bepaald door de bomen. Ook het zicht in noordelijke richting over de vesting naar het open landelijk gebied draagt hieraan bij.

De gevel is twee of drie raampartijen breed, de nokken staan loodrecht op de straat en het individuele karakter van de woningen is zeer herkenbaar. In dit gebied komen woningen met houten toppen voor.

De individualiteit van de afzonderlijke woningen wordt doorgezet in de openbare ruimte doordat het trottoir voor elke huis verschilt in hoogte en bestratingsmateriaal. Alles bij elkaar levert dit een sfeervol afwisselend straatbeeld op.

Conclusie

Net zoals in het kern-zonegebied wordt onderhavig gebied gekenmerkt door de hoge monumentale waarden van zowel de stedenbouwkundige structuur als de individuele panden.

Dit gebied is in vergelijking met het kernzone gebied ruimer opgezet. De gevelwanden zijn minder gesloten en water is de belangrijkste structuurdrager in dit gebied. Vooral langs de havens is meer groen aanwezig wat meer ruimte creëert in de fijnmazige stedenbouwkundige structuur. Ondanks dat de gevelwanden een meer open karakter hebben blijft de rooilijn eenduidig.

De korrel van de panden is over het algemeen wat groter naar mate je verder naar de randen van de stad beweegt. Net zoals in het kern-zone gebied hebben de panden ook hier een individueel karakter en wordt dit beeld versterkt door de variëteit in nokrichting en het gebruik van verschillende topgevels.

Tot slot dragen de bomen en de historisch-waardevolle bruggen bij aan de identiteit van dit gebied.

2.5.4 Uitgangspunten regeling vanuit cultuurhistorisch perspectief

Algemeen kan worden gesteld dat de verschillen binnen de historische stedenbouwkundige structuur van de oude kern, de uitbreiding in oostelijke richting en de laatste uitbreidingen moeten worden behouden. Het is essentieel dat de structurele kenmerken voldoende worden beschermd en dat de bestemmingsregeling wordt toegespitst op het behoud en de versterking van de verschillende karakteristieke kenmerken en elementen van besproken

deelgebieden.
Uit de ruimtelijke analyse zoals die in de vorige paragrafen is beschreven kunnen de volgende uitgangspunten worden gedestilleerd:

- de waterstructuur was vanuit de historie en is nog steeds de belangrijkste structuurdrager voor de ontwikkeling van Edam. Dit geldt voor de havens maar ook voor het grachtensysteem langs de oude verdedigingswerken. De bestaande waterstructuren dienen behouden te blijven;
- het stratenpatroon heeft in de verschillende deelgebieden een heel eigen karakter (gesloten en open). Door de aanwezigheid van molgoten en smalle individuele stoepjes ontstaat er een herkenbaar hiërarchisch patroon. Het patroon en de indeling van het straatprofiel dient behouden te blijven.
- de inrichting van de openbare ruimte draagt bij aan het waardevolle historische karakter van Edam. De overgang van de besloten oude kern naar het open buitengebied wordt mede vormgegeven door de steeds groenere inrichting van het openbaar gebied (van binnen naar buiten). Het is van belang dat deze overgang behouden blijft. Dit wordt mede bereikt door:
    1. groene taluds langs de havens en beschermen van bomen;
    2. behoud overgang natuurlijke oevers naar stenige oevers;
    3. het behoud van tuinen grenzend aan openbaar gebied;
    4. het behoud van de stoepenzone.

Verkeer & Parkeren

- Het centrumgebied van Edam zal nader worden onderzocht en beschouwd waar het gaat om de verkeerskundige aspecten zoals de ontsluiting, de verkeerscirculatie, de parkeervoorzieningen en het daarbij behorende parkeerregime (het GVVP en een Parkeernota).
- Op voorhand heeft het gemeentebestuur een voorkeur om een nog nader aan te wijzen gedeelte van het centrumgebied op de langere termijn geheel autovrij te maken met uitzondering van vergunninghouders, bijvoorbeeld op basis van 1 auto per huishouden.
  De haalbaarheid hiervan hangt echter af van vele factoren, waaronder het draagvlak bij de bevolking en de haalbaarheid van de financiering van vervangende voorzieningen.
- In de periode die hieraan vooraf gaat is het beleid erop gericht om het centrumgebied van Edam meer autoluw te maken. Dit impliceert dat alleen het

bestemmingsverkeer van de eigen ingezetenen welkom is en dat op nog nader te bepalen locaties het kort parkeren verder zal worden aangescherpt.

- De auto's en bussen van toeristen dienen na een overgangsperiode uitsluitend nog aan de randen van het stadsgezicht te worden geparkeerd. In eerste instantie zal hiervoor worden onderzocht hoe dit met een parkeerverwijssysteem kan worden bewerkstelligd en welke locaties hiervoor moeten worden aangewezen.
- De bereikbaarheid van het centrumgebied voor de toeristen en bezoekers vanaf de opvanglocaties en de noodzakelijke verwijzingen daarvoor dienen te worden verbeterd c.q. aangebracht.
- Voor zover aan de randen onvoldoende parkeervoorzieningen ontbreken zal worden onderzocht waar uitbreiding van dergelijke parkeervoorzieningen kunnen worden gerealiseerd.

Waarde - Beschermd Stadsgezicht (artikel 23)

De historische kern van Edam is op 23 augustus 1977 aangewezen als van rijkswege beschermd stadsgezicht. De juridisch-planologische bescherming van het beschermd Stadsgezicht vindt plaats langs twee wegen. In de eerste plaats wordt de bestaande bebouwing relatief strak bestemd, waardoor het bestemmingsplan geen (te) grote uitbreidingsmogelijkheden biedt.
In de tweede plaats is het beschermd Stadsgezicht zelf in de verbeelding voorzien van een dubbelbestemming 'Waarde - Beschermd Stadsgezicht'. Centraal staat de regel dat slechts mag worden gebouwd met inachtneming van de cultuurhistorische en ruimtelijke waarden. Deze waarden zijn beschreven in paragraaf 2.5 en in het in bijlage 3 van deze toelichting opgenomen aanwijzingsbesluit van 23 augustus 1977.
Aan de gronden en de bebouwing binnen deze dubbelbestemming mag geen verandering worden aangebracht ten aanzien van de genoemde karakteristieken en kenmerken. Hierbij kan onder meer gedacht worden aan de situering van gebouwen, de bestaande goot- en bouwhoogte, de kaprichting en het kleur- en materiaalgebruik als te behouden kenmerken. De voor het bestemmingsplan relevante onderdelen zijn weergegeven in de bijlagen Overzicht bestaande kapvorm en kaprichting en Gevelbeelden en straatwanden kernzone van de regels.
Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning voor het afwijken van deze regels verlenen indien de karakteristiek/kenmerken van het stadsgezicht niet worden aangetast. Alvorens een omgevingsvergunning voor het afwijken wordt verleend, is het noodzakelijk dat het bevoegd gezag advies inwint bij de Welstand- en Monumentencommissie Edam-Volendam.

Tenslotte kent de dubbelbestemming 'Waarde - Beschermd Stadsgezicht' een omgevingsvergunningenstelsel voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerk zijnde, of werkzaamheden. Dergelijke werkzaamheden zijn alleen toegestaan als ze geen afbreuk doen aan de cultuurhistorische en ruimtelijke waarden die in deze toelichting zijn beschreven. Hieronder vallen bijvoorbeeld het (nieuw) aanbrengen van straatwerk of het herbestraten van de openbare ruimte, het herinrichten of wijzigen van de oevers en het aanbrengen of wijzigen van niveauverschillen.
Het verwijderen of veranderen van de binnen het plangebied aanwezige waardevolle stoepen valt hier ook onder. Deze stoepen zijn binnen het plangebied aangeduid met de gebiedsaanduiding 'overige zone - stoepenzone'. Tenslotte is het slopen van (delen van) gebouwen pas toegestaan nadat daarvoor een omgevingsvergunning is verleend op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.